

Kultur- og kirkeopp.
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

07/01667-8 / /Blank;C61

Dato:

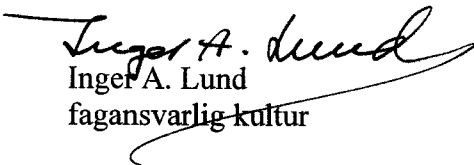
26.3.2007

Høringsuttalelse fra Sarpsborg kommune - Bibliotekreform 2014

Vedlagt oversendes Sarpsborg kommunes høring på utredningen Bibliotekreform 2014 – "Strategier og tiltak".

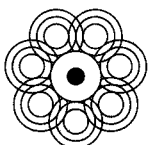
Høringsuttalelsen sendes også elektronisk.

Med hilsen

Inger A. Lund
fagansvarlig kultur

Vedlegg: Saksutskrift fra behandlingen av sak 10/07 i bystyret 15.mars 2007.

Saksbehandler: Inger A. Lund, Plan og utvikling

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak 07/01667
Arkivnr. Blank;C61
Saksbehandler Inger A. Lund

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Hovedutvalg for kultur og oppvekst	28.2.2007	12/07
2 Formannskapet	1.3.2007	11/07
3 Bystyret	15.3.2007	10/07

Høring - Bibliotekreform 2014

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere: Vemund Ukkelberg, kommuneområde plan-økonomi, Uno B Larsen, seksjonsleder oppvekst

Vedlegg:

Bibliotekreform 2014 Del 1 Strategier og tiltak

Utrykt vedlegg: Bibliotekreform 2014 Del 2 Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur

Sammendrag:

Utredningen "Bibliotekreform 2014" er utført av ABM-utvikling (*Statens senter for arkiv, bibliotek og museum*) på fellesoppdrag fra Kultur- og kirke departementet og Kunnskapsdepartementet. Utredningen dekker hele bibliotekfeltet med folkebibliotek, skolebibliotek og fag- og forskningsbibliotek.

Kommunene er invitert til å komme med uttalelser når det gjelder de enkelte forslagene om å skape et digitalt bibliotek, etablering av et Norgesbibliotek – et nettverk av bibliotek i Norge og en styrking og fornying av kompetansen i biblioteksektoren. Kommunene inviteres spesielt til å komme med uttalelser knyttet til forslag om endring i bibliotekloven, et norsk digitalt bibliotek og konsolidering innen folkebiblioteksektoren.

Reformforslaget er et stort og omfattende dokument, og rådmannen har kommentert de enkelte forslagene i den rekkefølge departementet ønsker.

Rådmannen støtter hovedelementene i reformforslaget, og kommunens uttalelse oversendes slik den fremkommer i saksutredningen.

Utredning:

Kunnskapsdepartementet og Kultur- og kirke departementet har sendt ut utredningen Bibliotekreform 2014 på høring. Departementene fastsatte i 2004 et mandat for utredning av et samlet bibliotekfelt, og dette ble utformet i samsvar med de premisene som ble lagt til grunn i St.meld. nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014.

Utredningen består av to deler: Del 1: Strategier og tiltak. Del 2: Norgesbiblioteket – nettverk for kunnskap og kultur.

Høringsfristen er satt til 1.april 2007 og gjelder kun del 1 Strategier og tiltak.

De tre viktigste elementene i den foreslåtte bibliotekreformen er følgende:

Felles nasjonale digitale tjenester

Ved å utvikle og tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester er målet å skape et digitalt bibliotek som gir alle enkel tilgang til kunnskap og kultur. Dette krever samarbeid mellom bibliotekene og nasjonal koordinering og finansiering.

Norgesbiblioteket - nettverket av bibliotek i Norge

Det foreslås en reform av bibliotekstrukturen. Befolkningen i små kommuner har behov for samme omfang og kvalitet på bibliotekstjenester som de som bor i store byer. Målet er å gi et gjennomgående bedre bibliotektilbud gjennom sterkere bibliotek og kompetansemiljøer, som er i stand til å utvikle flere og bedre tjenester. Styrkingen vil skje gjennom samarbeid og samordninger til sterkere enheter med bredere tjenestetilbud.

Kompetanseutvikling for ansatte

Formålet er å styrke og fornye kompetansen i biblioteksektoren. Bibliotekene skal ha en bred og oppdatert kompetanse for å yte bedre tjenester. Bibliotekforskning skal gi ny kunnskap.

Det fysiske biblioteket skal videreutvikles som et sted for læring, kulturformidling og som et sted for integrering og kulturelt mangfold. Bibliotekene skal i større grad være et unikt og synlig tilbud overalt der brukerne er: på nettet, i forskningen og undervisningen, og på det lokale biblioteket.

Rådmannens generelle kommentarer til høringen

Bibliotekreform 2014 er en meget ambisiøs reform som blant annet innebærer en satsing på bibliotekene som demokratiske kultur- og kunnskapsinstitusjoner som fyller viktige funksjoner i samfunnet. Reformen er nødvendig for at bibliotekene ikke skal bli hengende etter i samfunnsutviklingen, men kunne hevde seg som aktuelle og relevante institusjoner.

Reformen er både en organisatorisk reform og en økonomisk satsing, som sammen er nødvendig for å nå målsettingene i reformen.

Økonomisk er reformen svært ambisiøs, med et forslag om en statlig satsing i perioden, fra 337 mill pr. år i 2008 til 416 mill i 2014.

I tillegg forventes det en økonomisk satsing fra bibliotekenes eiere til fornyelse og omstilling for å bringe bibliotekene opp på et kvalitativt høyere nivå.

Det blir ikke satt bestemte økonomiske mål eller krav som kommunene skal oppfylle i dette reformforslaget.

Men konsekvensene av reformen vil allikevel berøre bibliotekene i Sarpsborg kommune økonomisk, både i forhold til driftsmidler og evt investeringer når det gjelder den fysiske utvikling av biblioteket.

Sarpsborg ligger i dag under gjennomsnittet i kostrasammenlikningen når det gjelder driftsutgifter pr. innbygger. Forslag om nye tiltak og tilbud som brukerne kan få via reformen, vil koste mer enn de driftsmidler biblioteket rår over i dag.

Det forslaget i reformen som nok vil skape størst diskusjon er knyttet til forslaget om konsolidering.

Reformen vil gi alle innbyggerne, og særlig de som bor i de mindre kommunene, et bedre bibliotektilbud ved at de får tilgang til flere bibliotekressurser og bredere bibliotekfaglig kompetanse. Mindre bibliotek skal slås sammen til et større bibliotek med minimum 6 – 8 årsverk.

Uansett vil det være viktig å få til en konsolidering som gir såpass sterke og livskraftige miljøer, at disse kan tilfredsstille både nåværende og framtidige brukerbehov.

Rådmannens kommentarer til de enkelte forslagene:

Felles nasjonale digitale tjenester

En hovedsatsing innen dette området er å utvikle og tilby digitalt innhold og nettbaserte tjenester. Den andre hovedsatsingen skal fremme bibliotekene som ressurser for læring og for kultur- og litteraturformidling. Bibliotekene skal også styrkes som bidragsytere til integrering og kulturelt mangfold. Sarpsborg kommune ser behovet for og betydningen av å vektlegge utvikling av teknologiske plattformer, som gjør det enklere og raskere for bibliotek med ulike datasystemer å kommunisere og samarbeide med hverandre. På denne måten kan det utvikles standarder, sømløse tjenester og samarbeidsopplegg, også rettet mot universitets- og høgskolebibliotek og andre offentlige fagbibliotek. Med sømløs tjeneste menes et samarbeidende nettverk av integrerte tjenester for å møte brukerens behov uavhengig av hvilket bibliotek som brukes.

Felles nasjonalt lånekort og system for fjernlån er eksempler på at dette allerede er gjort. Sarpsborg kommune vil understreke betydningen av at de statlige midlene til dette tiltaket bør inkludere prosjektmidler for utvikling i de enkelte bibliotekene lokalt da det er de enkelte bibliotekene rundt omkring i landet som i første rekke trenger støtte og oppgradering.

Norgesbiblioteket - nettverket av bibliotek i Norge

Hovedsatsingen innenfor dette området er å gjennomføre en reform av bibliotekstrukturen. Større bibliotek opprettes ved at flere kommuner innenfor et geografisk område samler sine bibliotekressurser til et nytt konsolidert bibliotek.

Målet med den organisatoriske bibliotekreformen er å gi innbyggerne bedre bibliotek tjenester og bibliotekene større utviklingsmuligheter. Bibliotekene blir styrket ved at ressursene koordineres i større bibliotek med bredere kompetansemiljøer gjennom en konsolideringsprosess.

Det er et politisk mål at innbyggerne i Norge skal ha lik tilgang til kultur- og kunnskapskilder uavhengig av økonomisk evne, bosted, arbeidsplass eller tilknytning til en utdanningsinstitusjon.

Det mest aktuelle vil være at folkebibliotek i flere kommuner danner et nytt konsolidert bibliotek, men det kan også være en organisasjonsform som omfatter kommunale folkebibliotek og statlige høyskoler (eller universitet), eller folkebibliotek og skolebibliotek.

I tillegg til konsolideringsprosessen vil ulike samarbeidsformer mellom de forskjellige bibliotektypene være nødvendig for å gi innbyggerne et best mulig bibliotektilbud.

Således er det et riktig trekk når utredningen foreslår bibliotek med minimum 6- 8 årsverk. Hvordan dette skal gjøres i praksis vil bli gjenstand for diskusjoner.

Imidlertid vil Sarpsborg bibliotek, med sine 15 årsverk, ikke bli omfattet av forslaget til en slik konsolidering. Sarpsborg bibliotek er blant de bibliotek som representerer kompetanse og tjenester som kommer alle til gode, og biblioteket har erfaring fra utviklingsprosjekt.

Et eksempel på dette er prosjektet "Det tilgjengelige bibliotek" hvor Sarpsborg bibliotek dannet en prosjektgruppe sammen med Tønsberg bibliotek og Deichmanske bibliotek i Oslo. Dette prosjektet som skulle utvikle og tilrettelegge bibliotek tjenester for alle typer funksjonshemmede pågikk over flere år, med en kostnad på mellom 3 og 4 millioner kroner, samlet. Dette ble finansiert over statlige midler.

En annen side av Norgesbiblioteket er behovet for utvikling av skolebibliotekene i grunnskolen.

Utredningen uttrykker at det skal igangsettes et eget utviklingsprogram for å gi skolebibliotekene i grunnskolen et nødvendig løft. For å bringe skolebibliotekene opp på et akseptabelt bibliotekfaglig nivå, kan det være nødvendig med en egen koordinator for alle skolebibliotek i en kommune, som også kan være bindeleddet til folkebiblioteket.

Tilstanden, driftsnivået og tilbudet til de fleste av skolebibliotekene i Norge forteller at dette er en riktig vei å gå. I Sarpsborg er det allerede ansatt en koordinator (10 % stilling) for syv av skolebibliotekene som benytter dataløsningen til folkebiblioteket, dataprogrammet Mikromarc.

Selv om Sarpsborg bibliotek ikke har behov for en konsolidering, som anbefalt i utredningen, lister utredningen opp et annet område for Norgesbiblioteket, det vil si samarbeidsløsninger alle Norges bibliotek seg i mellom. Dette er bibliotekene i Østfold allerede i gang med via driftsløsningen "Biblioteket Østfold". I dette nettverket av folkebibliotek, fagbibliotek og videregående skolars bibliotek står hele mediesamlingen i Østfold gratis til rådighet for innbyggerne. Media finnes via en felles portal for "samsøk", og bøkene blir fraktet via en egen transportordning med bil, som fylkesbiblioteket koordinerer. En slik samarbeidsløsning bør utvikles videre, med nye tjenester og med nye områder.

Kompetanseutvikling for ansatte

Hovedmålsettingen er å styrke og fornye kompetansen i biblioteksektoren. Målet er at befolkningen skal ha tilgang til bibliotek med bred og oppdatert kompetanse.

Utredningen sier at bibliotekene må ha kompetanse som gjør at de på en kvalifisert måte kan betjene alle typer brukerbehov, fra førskolebarnet til forskerens.

Et nasjonalt program for kompetanseutvikling, som beskrevet i utredningen, vil være nødvendig for å realisere målene i reformen.

Utredningen sier primært at dette programmet skal være åpent for alle bibliotek, men skal først og fremst gi et nødvendig kompetanseløft til de konsoliderte bibliotekene.

Skolebibliotekene trenger også et grunnleggende kompetanseløft. Skolebibliotekene vil få viktige funksjoner i gjennomføringen av Kunnskapsløftet. Det bør satses på kompetanse i skolebibliotekkunnskap og kunnskap om bruk av skolebiblioteket i undervisning og læringsprosesser.

Det fysiske biblioteket skal utvikles

Strukturreformen følges opp med et program for å videreutvikle det fysiske biblioteket.

Mange av bibliotekenes tjenester er knyttet til det fysiske bibliotekrommet. Folkebibliotekene er en viktig møteplass i lokalsamfunnet, og bibliotekrommet må utvikles. Bibliotekene skal være et sosialt og kulturelt treffsted, tilby et attraktivt læringsmiljø, gi tilgang til samlinger av bøker og andre medier, til nett-tjenester og digitalt innhold, til arrangementer og utstillinger og til bibliotekpersonalets kompetanse. Utredningen uttrykker at investeringsprogrammet særlig skal knyttes til de konsoliderte bibliotekene i Norgesbiblioteket.

Den statlige innsatsen er satt til kr. 50 mill pr år i perioden. Imidlertid synes beløpet for lite i forhold til sannsynlige behov.

Dette innebærer at for kommuner som Sarpsborg, som ikke behøver den type konsolidering som reformen foreslår, men som allikevel har et behov for et nytt hovedbibliotek, drar ikke kommunen nytte av de midler som er avsatt i investeringsprogrammet for biblioteklokaler.

Stortinget bør vurdere å innføre en finansieringsordning for investering tilknyttet biblioteklokaler, for de kommuner som ikke kommer inn under reformens konsolideringsordning. En tilsvarende ordning som staten har innført for skoleanlegg og kirkebygg. Dette vil legge bedre til rette for utvikling av biblioteklokaler slik at disse tilfredsstiller reformens målsetting.

Gjennomføring av bibliotekreformen:

Det forutsettes at bibliotekenes eiere fortsatt skal ha ansvar for utvikling av det enkelte bibliotek slik at det kan fylle sin plass i Norgesbiblioteket og bidra med kvalitet på samlinger og tjenester.

Samtidig trengs det økonomisk satsing fra bibliotekenes eiere til fornyelse og omstilling i bibliotekene. Utredningen uttrykker at det i tillegg til satsing fra bibliotekenes eiere, er behov for en nasjonal satsing med midler som kan stimulere til gjennomføringen av reformen.

Endret biblioteklov:

"Formålet med en endret biblioteklov må være å sikre alle sømløs tilgang til landets samlede bibliotekressurser, og synliggjøre alle typer bibliotek"

Bibliotekloven omfatter i dag folkebibliotek og fylkesbibliotek og en del oppgaver som staten har ansvaret for. Loven skal sikre gode bibliotek tjenester og tilgang til landets samlede bibliotekressurser for hele befolkningen, uavhengig av bosted, arbeidsplass eller tilknytning til utdanningsinstitusjon.

Forslag til ny biblioteklov som sikrer samarbeidet i et nasjonalt biblioteknettverk skal være vedtatt i løpet av 2010.

Miljømessige konsekvenser:

En bibliotekreform vil kunne gi det nødvendige løft i utviklingen av bibliotekene som en kunnskaps- og kulturbase for samfunnet. Reformen styrker biblioteket som fysisk rom som har en møteplassfunksjon, er en kulturarena og et læringssenter.

Økonomiske konsekvenser:

Reformen gir ingen direkte økonomiske konsekvenser for Sarpsborg kommune, men det forventes en økonomisk satsing fra bibliotekenes eiere både når det gjelder drifts- og investeringsressurser til fornyelse og omstilling.

En slik økonomisk konsekvens bør det i større grad tas høyde for innenfor reformens statlige satsing.

Rådmannens innstilling:

1. Hovedelementene i Bibliotekreform 2014 støttes, og Sarpsborg kommunes uttalelse oversendes slik den fremkommer i saksutredningen.
2. Økonomisk er reformen ambisiøs for kommunene, og den statlige satsingen bør i større grad ta høyde for dette.
3. Stortinget bør vurdere å innføre en finansieringsordning for investering i biblioteklokaler for de kommuner som ikke kommer inn under reformens konsolideringsordning.

Behandling i Hovedutvalg for kultur og oppvekst 28.2.2007

Votering:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for kultur og oppveksts vedtak:

1. Hovedelementene i Bibliotekreform 2014 støttes, og Sarpsborg kommunes uttalelse oversendes slik den fremkommer i saksutredningen.
2. Økonomisk er reformen ambisiøs for kommunene, og den statlige satsingen bør i større grad ta høyde for dette.
3. Stortinget bør vurdere å innføre en finansieringsordning for investering i biblioteklokaler for de kommuner som ikke kommer inn under reformens konsolideringsordning.

Behandling i Formannskapet 1.3.2007

Representanten Monica Gåsvatn fremmet på vegne av FRP følgende tilleggsforslag:

4. Det forutsettes at bibliotekreformen legger til rette for ulike grupper med funksjonshemming, både hva gjelder fysisk tilgang og elektronisk bruk.
5. Bibliotek tjenesten bør organiseres på nasjonalt og kommunalt nivå (eventuelt interkommunale løsninger). Dette for å sikre at bibliotekene vil være i stand til å være viktige aktører i den fremtidige kunnskaps- og kulturpolitikken, og for å sikre en effektiv bruk av ressurser.

Votering:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Punkt 4 i forslaget fra FRP ble enstemmig vedtatt.

Punkt 5 i forslaget fra FRP fikk 2 stemmer (FRP 2) og falt

Formannskapets innstilling:

1. Hovedelementene i Bibliotekreform 2014 støttes, og Sarpsborg kommunes uttalelse oversendes slik den fremkommer i saksutredningen.
2. Økonomisk er reformen ambisiøs for kommunene, og den statlige satsingen bør i større grad ta høyde for dette.
3. Stortinget bør vurdere å innføre en finansieringsordning for investering i biblioteklokaler for de kommuner som ikke kommer inn under reformens konsolideringsordning.
4. Det forutsettes at bibliotekreformen legger til rette for ulike grupper med funksjonshemming, både hva gjelder fysisk tilgang og elektronisk bruk.

Behandling i Bystyret 15.3.2007

Representanten Monica Gåsvatn fremmet på vegne av Fremskrittspartiet følgende tilleggsforslag som nytt punkt 5:

Bibliotek tjenesten bør organiseres på nasjonalt og kommunalt nivå (eventuelt interkommunale løsninger). Dette for å sikre at bibliotekene vil være i stand til å være viktige aktører i den fremtidige kunnskaps- og kulturpolitikken, og for å sikre en effektiv bruk av ressurser.

Votering:

Formannskapets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Fremskrittspartiets tilleggsforslag fikk 11 stemmer (FRP 6 og H 5) og falt.

Bystyrets vedtak:

1. Hovedelementene i Bibliotekreform 2014 støttes, og Sarpsborg kommunes uttalelse oversendes slik den fremkommer i saksutredningen.
2. Økonomisk er reformen ambisiøs for kommunene, og den statlige satsingen bør i større grad ta høyde for dette.
3. Stortinget bør vurdere å innføre en finansieringsordning for investering i biblioteklokaler for de kommuner som ikke kommer inn under reformens konsolideringsordning.
4. Det forutsettes at bibliotekreformen legger til rette for ulike grupper med funksjonshemming, både hva gjelder fysisk tilgang og elektronisk bruk.

Rett utskrift:

21.03.2007

Hilde Øisang
formannskapssekretær

Saken oversendes saksbehandler for ekspedering / oppfølging.